

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 71 0 П 199650 18 Рев
Бањалука, 04.07.2018. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као предсједника вијећа, Стаке Гојковић и Дарка Осмића, као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца З. М. из Ш., Ф. в. ..., ... П., кога заступа старалац З. А., а овога пуномоћник М. К., адвокат из Б., против тужене Ј. А. из Б., Улица П. бр. ... а, коју заступа пуномоћник М. Б., адвокат из Б., ради утврђења и укњижбе, вриједност предмета спора 35.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужене против пресуде Окружног суда у Бањалуци број 71 0 П 199650 17 Гж од 13.11.2017. године, на сједници вијећа одржаној 04.07.2018. године, донио је

РЈЕШЕЊЕ

Ревизија се усваја, укида се пресуда Окружног суда у Бањалуци број 71 0 П 199650 17 Гж од 13.11.2017. године и предмет враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањалуци број 71 0 П 199650 14 П од 18.04.2017. године утврђено је да је тужилац насљедник иза умрле Ф. З., кћери И.-И., те слиједом тога да му припада право законског насљеђивања на заоставштини иза смрти покојне Ф. З., кћери И.-И., са величином насљедног дијела 1/3 на заоставштини иза Ф. З. (кћери И.-И.), коју чине некретнине уписане у ЗК уложак бр. ... СП Б., означене као к.ч. бр. ..., ораница Х., површине ... м2 (која по новом премјеру одговара парцели означеној као к.ч. бр. ... - „башча, кућа и зграда“ површине ... м2, двориште површине ... м2; воћњак треће класе површине ... м2; њива друге класе површине ... м2, уписано у ПЛ бр. ... к.о. Б. Л. ...); к.ч. бр. ..., ораница Х., површине ... м2, к.ч. бр. ..., ораница Х., површине ... м2; к.ч. бр. ... ораница Х., површине ... м2; к.ч. бр. ..., ораница Х., површине ... м2; к.ч. бр. ..., ораница Х., површине ... м2 и к.ч. бр. ..., ораница Х., површине ... м2, што је тужена дужна признати, трпити и дозволити да се на основу ове пресуде изврши упис права сувласништва на име тужиоца са наведеним дијелом на насљедству као у овој пресуди, а све на терет цијелог уписаног сувласничког дијела тужене у ЗК улошку бр. ... СП Б., односно у ПЛ бр. ... к.о. Б. ..., на терет 1/6 супосједничког дијела З. Ф., код Републичке ..., ПЈ Б., у јавним евиденцијама о некретнинама.

Истом пресудом тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 4.075,00 КМ са законском затезном каматом од дана доношења пресуде, па до коначне исплате, у року од 30 дана од дана доношења пресуде.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањалуци број 71 0 П 199650 17 Гж од 13.11.2017. године, жалба тужене је одбијена и првостепена пресуда потврђена, те одбијен захтјев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка у износу од 1.050,00 КМ.

Благовремено изјављеном ревизијом другостепену пресуду побија тужена због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, и предлаже да ревизијски суд побијану пресуду укине и тужбу одбаци или да побијану пресуду укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

У одговору на ревизију пуномоћник тужиоца је оспорио наводе ревидента и предложио да се ревизија одбије као неоснована.

Ревизија је основана.

Предмет спора у овој правној ствари је захтјев тужиоца да се утврди да је насљедник иза оставитељице З. Ф. на некретнинама поближе означеним у изреци пресуде, са насљедничким дијелом од 1/3, те да тужена трпи да се тужилац упише са наведеним сувласничким дијелом на терет цијелог уписаног сувласничког и супосједничког дијела тужене на наведеним некретнинама, уз накнаду трошкова парничног поступка.

У поступку који је претходио доношењу оспорене пресуде утврђено је: да је решењем о насљеђивању Основног суда у Бањалуци бр. ... од 10.05.1994. године расправљена заоставштина иза умрле З. Ф., рођене 1943. године у Б., умрле 04.10.1993. године у Б.; да је за законског насљедника некретнина уписаних у ЗК ул. бр. ... к.о. Б., на имену оставитељице са 1/6 дијела, проглашена Ј. А. из Б., са 1/1 дијела; да је допунским рјешењем о насљеђивању истог суда број ... од 25.11.2008. године, на накнадно пронађеној имовини оставитељице З. Ф., која се састоји од некретнина уписаних у ПЛ бр. ... к.о. Б. ..., са 1/6 дијела, за законску насљедницу проглашена Ј. А., кћи оставитељице са 1/1 дијела; да су З. М. и Б. Ф. закључили брак дана 11. августа 1963. године у Б., који је уписан у матичној књизи вјенчаних која се води за матично подручје Б. под редним бројем ... за 1963. годину, те да је брачни друг Б. Ф. умрла у Б. дана 04.10.1993. године, уписана у матичну књигу умрлих за 1993. годину, редни број ...; да је тужилац усељен у Ш. 24.04.1994. године; да је З. А., син оставитељице, усељен у Ш. 28.03.1993. године; да је тужилац рођен 12.09.1938. године у Ј., држављанин Б. и Х., уписан у књигу држављана која се води за насељено мјесто Ј., општина Ј., на страни ..., под редним бројем ... за годину 1948; да из Потврде о сагласности за транзит кроз Р. Х., Уред за ..., бр. ... од 19.04.1994. године, произлази да је дана 19.04.1994. године дозвољен З. М. транзит кроз Р. Х. у трајању од 48 сати; да је одлуком суда Б. од 11.02.2003. године З. А. именован као старалац З. М., да управља свом његовом имовином и да се стара за његова права, његову економију, као и лично, а одлука је постала правоснажна дана 07.09.2012. године; да је З. М. допутовао у Ш. на дан 24.04.1994. године, да је добио дозволу боравка и радну дозволу 15.03.1994. године, сталну дозволу боравка 27.10.1995. године, као и да стиче шведско држављанство 21.08.2000. године; да тужилац није присуствовао оставинској расправи иза покојне З. Ф., одржаној пред Основним судом у Бањалуци дана 10.05.1994. године; да је из налаза и мишљења судског вјештака геодетске струке Г. З., од 11.03.2016. године (у предмету истог суда бр. 71 0 П 064155 15 П 3), утврђено да су на дан 04.10.1993. године у

земљишно-књижни уложак ... к.о. Б. биле уписане парцеле к.ч. ..., к.ч. ... и к.ч. ... укупне површине ... м², а З. Ф. је била уписана са правом коришћења на неизграђеном грађевинском земљишту са ... дијела; да је на основу решења о наслеђивању од 1994. године, иза умрле З. Ф., уписана тужена Ј. А. са правом коришћења на неизграђеном грађевинском земљишту са ... дијела, а 2007. године на основу рјешења о наслеђивању иза умрлог Б. Ф. сина И., уписан је са правом коришћења на неизграђеном грађевинском земљишту З. А. са ... дијела; да је 2008. године из земљишно-књижног улошка број ..., издвојена парцела к.ч. ... у посебан земљишно-књижни уложак са правом коришћења на неизграђеном грађевинском земљишту укњиженим у корист Б. Ћ. са 1/1, а у земљишно-књижном улошку број ... к.о. Б. остају са прерачунатим идеалним дијелом, поред осталих уписаних, са правом коришћења на неизграђеном грађевинском земљишту Ј. А. са ... и З. А. са ...; да је дана 21.07.2009. године извршено преузимање података из земљишно-књижног улошка број ... к.о. Б., успостављен је електронски земљишно-књижни уложак број ... к.о. Б. у који су, поред осталих, уписани са правом коришћења на неизграђеном грађевинском земљишту Ј. А. са ... и З. А. са ...; да је у 2010. години у земљишно-књижном улошку бр. ... к.о. Б. извршена успостава ранијег власничко-правног односа (скинуто друштвено власништво), те је уписано право власништва на некретнинама уписаним у земљишно-књижни уложак, поред осталих на име Ј. А. са ... и З. А. са ...; да је 2015. године из земљишно-књижног улошка бр. ... к.о. Б. издвојена парцела к.ч. ... у посебан земљишно-књижни уложак на име Б. С. са 1/2 и Б. Џ. са 1/2, а у земљишно-књижном улошку број ... остаје уписано право власништва поред осталих и на име Ј. А. са ... и З. А. са

На темељу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да је тужилац наследник са 1/3 дијела оставинске масе оставиоца Ф. З., да је тужена несајесна и да стога није основан приговор застарјелости који је истакла тужена, па је примјеном одредбе члана 10., 126. и 142. Закона о наслеђивању удовољио тужбеном захтјеву тужиоца.

Другостепени суд је у свему прихватио чињенично утврђење и правне закључке првостепеног суда, па је жалбу тужене одбио и првостепену пресуду потврдио.

Основано тужена у ревизији истиче да су нижестепени судови починили повреде одредаба парничног поступка, када су и поред тога што је тужилац смрћу изгубио страначку способност, наставили водити поступак.

Наиме, одредбом члана 378. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП), таксативно су набројани случајеви у којима се поступак прекида, по самом закону. У тачки 1. овог члана је прописано да се поступак прекида кад странка умре. Из стања списка предмета произлази да је у овој правној ствари главна расправа закључена 16.02.2017. године, а првостепена пресуда донесена 18.04.2017. године. Тужилац је умро 01.05.2017. године, а писмени отправак првостепене пресуде достављен је пуномоћнику тужиоца 28.06.2017. године и пуномоћнику тужене 27.06.2017. Смрћу странке, престаје страначка способност, дакле, након 01.05.2017. године, када је тужилац умро, није било странке у предметном поступку, а првостепени суд је о томе уредно обавјештен 27.06.2018. године. При томе, није од значаја околност да је тужилац имао пуномоћника – адвоката, јер сагласно одредби члана 72. Закона о измјенама и допунама Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 61/13) којом је измијењена одредба члана 311. ЗПП, пуномоћје престаје, између осталог, и смрћу физичког лица.

Када прекид поступка наступа по самом закону, какав је овдје случај, суд само утврђује прекид поступка и рјешење суда има деклаторни карактер, будући да се десила чињеница предвиђена наведеном одредбом члана 378. ЗПП, која доводи до прекида поступка. Према томе, услов за прекид поступка који је у конкретном случају наступио као правна посљедица смрти тужиоца, не подлијеже оцјени суда, какав је случај са условима из члана 379. ЗПП, већ се у наведеном случају, наступањем једног од услова из ове законске одредбе, поступак прекида по самом закону.

Према одредби члана 380. ЗПП за вријеме трајања прекида поступка престају тећи сви рокови одређени за вршење парничних радњи (став 1.), суд не може предузимати никакве радње у поступку, али ако је прекид наступио послје закључења главне расправе, суд може на основу те расправе донијети одлуку (став 2.). Парничне радње које је једна странка предузела док траје прекид поступка немају према другој странци никакво правно дејство. Њихово правно дејство почиње тек пошто поступак буде настављен.

Међутим, првостепени суд је и након смрти тужиоца, о којој је обавјештен 27.06.2018. године, наставио поступак по жалби тужене, иако је наступио услов за прекид поступка. Умјесто да донесе рјешење о прекиду поступка и одреди да ће се исти наставити у складу са чланом 381. став 1. ЗПП, јер је сагласно одредби члана 293. став 3. ЗПП суд дужан да у току цијелог поступка по службеној дужности пази да ли лице које се појављује као странка може бити странка у поступку, првостепени суд је доставио жалбу тужене на одговор пуномоћнику тужиоца, а затим заједно са цијелим списом другостепеном суду на одлуку о жалби, па нема сумње да је починио повреде одредаба парничног поступка из члана 293. став 3., 378. став 1., 380. и 381. став 1. ЗПП у вези са чланом 209. истог закона. Како наведене недостатке, на које је указано жалбом, није отклонио другостепени суд, који у поступку по жалби у смислу члана 221. ЗПП на ове повреде поступка пази и по службеној дужности, и тај суд је починио исте повреде које су биле од утицаја на законитост и правилност побијане пресуде.

Из наведених разлога је на основу одредбе члана 249. став 1. ЗПП ревизија тужене усвојена, другостепена пресуда укинута и предмет враћен истом суду на поновно суђење.

Код таквог стања ствари, овај суд се није бавио другим ревизионим наводима тужене.

Предсједник вијећа
Биљана Томић

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић